

Јелена Марићевић

ВЕЛИКО БАНДИТСКО СРЦЕ¹ МИРОЉУБА ТОДОРОВИЋА

*ПРИЈАТЕЉУ, уместио њоздрава шаљем ти једну своју вену
Раде Драинац, Тестиаменї блудної сина*

Загонетка: Године 2014. појавила се књига полемика Мирољуба Тодоровића, под насловом *Nemo propheta in patria*². У књизи је штампан студиозан и аргументовано заоштрен текст „Сигнализам и српско песништво седамдесетих година“, у којем се помињу неки од главних полемичких актера Зоран Мишић и Ели Финци, обојица негдашњи уредници часописа *Књижевност*. У књизи су и два катрена која уобличавају песму „Канаринац Киско“, упућену Остоји Кисићу. А затим је пред нама једна од књига из Сабраних дела Радета Драинца (Радојка Јовановића), под насловом *Критичари о Драинцу*,³ одељак „Драинац у антологијама, енциклопедијама, зборницима, историјама...“ и у оквиру тог одељка, између дванаест имена прочитаћемо и следећа и издвојити кључне речи њихових чланака: Зоран Мишић (Драинчев *йсеудобунї*), Ели Финци (Драинчево *ћудљиво и йроизвольо йозерсїво*), Остоја Кисић (Драинчево *расуло йесничких идеја; кич, неукус, неумереност као основна идеја*).

Одгонетка: Године 2009. Мирољуб Тодоровић објавио је песничку књигу, пажљиво креираног концепта – *Љубавник нейојоде*,⁴ и у њој је јед-

¹ „СРЦЕ је одисеја најкрвавијих речи“ (Раде Драинац, „Гром на Арарату“)

² Мирољуб Тодоровић, *Nemo propheta in patria*, Everest media, Београд 2014.

³ Раде Драинац, *Дела: Критичари о Драинцу*, књ. 10, прир. Гојко Тешић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1999.

⁴ Мирољуб Тодоровић, *Љубавник нейојоде*, Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево 2009.

ну песму свог циклуса „Расковник на језику“ посветио Радету Драинцу. Песма има наслов „Док пљујеш крв“ и може се посматрати и као део авангардног триптиха песама од којих су преостале две посвећене Растку Петровићу („Рана. Реч. И песма“) и Бранку Ве Пољанском („Пси лају“). Треба потцртати да се сигнариста Мирољуб Тодоровић песнички саживео са хипнистом Радетом Драинцем. Осетивши полемички укус *љувачке* и *крви* на књижевним непцима, није могла да га не прожме целим (нео)авангардним песничким бићем Драинчева књига *Бандији или њесник* (1928)⁵. Поставивши се у позицију песника који симултано „пљује крв“ док је и Драинац „пљује“, Тодоровић је у 21 стиху саткао густу *венску мрежу* смисла у коју се не може ући без претходног суочавања са *Бандијом или њесником*. Ова песма сигналізује целокупну Драинчеву збирку и чак, може се рећи, представља језгровито песничко отелотворење збирке-слике.⁶ Бирајући, наиме, упечатљиве, *сињализирајуће* речи или песничке слике из Драинчеве збирке, Тодоровић им је у свом стохастичком и алеаторном маниру улио нову живост и игривост, додајући Драинчевој и своје песничке *крви* и отелотворујући невероватну сублимацију једне књиге у једну песму. Примера ради, навели бисмо вокатив „Друже“, локатив „Северно од Канарских острва“, „По хартији. / Девичанској“, номинатив „Дактилографкиње. Мале каприциозне / жене“. Код Драинца изналазимо аналогije, али доста синтаксички проширене: „Реци, друже, беше ли песник или обичан пират тај Драинац Раде“,⁷ „Сети се да си једног новембра због поезије и крв поплувао“,⁸ „И тако минуо је брод ко зна колико километара северно од Канарских острва!“⁹ „Да ли ће ми будућност опростити за нејасне јероглифе по девичанској хартији / За ово велико моје бандитско срце песника?“¹⁰ „О када би знао да читаш све љубави што су ту пробдијене, / Дактилографкиње, нервозне и мале, каприциозне жене“¹¹.

Одговор: Крвавим песничким сећањима „ишаран као кобра“,¹² лирски субјекат (*Љубавник нејојоде*, alias или исходиште Драинчевог *Љубавној њусјолова*) Тодоровићеве песме заустео је: „Видим змију.“¹³ То је њихова *крв ошјрована*, крв без које песма није, без чега ни полемика не-

⁵ Раде Драинац, *Дела: Лирика Драинац*, књ. 1, прир. Гојко Тешић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 1998, 147-185.

⁶ Ово запажање донекле је укорењено у један од три мото-цитата књиге *Љубавник нејојоде*: „Мојој песми је потребно много слика, јер је њен центар мноштво слика (...)“.

⁷ *Лирика Драинац*, 148.

⁸ Исто, 150.

⁹ Исто, 151.

¹⁰ Исто, 147.

¹¹ Исто, 172.

¹² Исто, 168.

¹³ М. Тодоровић, *Љубавник нејојоде*, 44.

ма жаоку. То је њихова песничка крв, густа и врела, набијена страшћу и жељом за испољавањем, а не *йозерсѝвом*. Кроз ту густу крв проговорили су и други песнички сродници (Растко Петровић, Бранко Ве Пољански), а требало је да кроз њу проговоре и ове странице као *две йусѝо куцане вене*.